

4. ՈՒՍՏԱ ՍՈՒՐԱՏ

Մեկ պառապմ՝ հինքն էր մեջ աշխրթին՝ մեկ տղա: Էդ տղեն էլա՝ գիշերվա մեկին բուդա խմեց մեկ թագավորի աղջկա խետ, խըլուսուն որ զարթավ, ասաց. - Մարե՛, հա՛ էսա տունը քեզի, ես թարկը դունյա կեղիմ ու կերթամ:

- Տղա, - ասաց մեր, - վերև Աստված, ներքև իմ ումուտ դու ես, դո՞ր կերթաս:

Մերն լալով ասաց ու տղեն ինք դուս ընկավ, էլ չկայնավ:

Շա՛տ գնաց, քիչ գնաց՝ Աստված գիտա, խանդիպավ մեկ քաղքիմ մեջ: Էդ էն քաղաքն էր, ինչ որ էդ տղեն էն աղջկե բուդեն խմեր էր: Տղեն էր, էդ քաղքի մեջ պտտեց ու՝ գնաց. էկավ ինչ արեց, չկարցավ էդ աղջիկ գտեր էր: Կիրակի օրմ. տղեն մեկ շուշաբանտ սարիմ՝ տկով որ կընցեր, աղջիկ փանճարեն մստեր էր, տեսնելու քիմին տղին ճանչցավ, իր սրտի մեջն ասաց. «Ուլա, էսա էն տղեն ա, ինչ որ ընծի բուդա յա տվե»:

Խանչեց վերևուց. - Տղա՛, տղա՛, մեկ դեսա աչքա:

Տղեն մեկ աչքեց. տղեն էլ աչքելու քիմին ճանչցավ: Աղջիկ էն տեղ մաշուղ էղավ, տղին աչքեց, տղեն մաշուղ էղավ, աղջկան աչքեց:

Աղջիկն խարցուց. - Տղա՛, ուղիղն ասա, տեղ ունի՞ս գիշերվան քնելու:

- Չէ, - ասաց:

- Որ էմալ ա, գնա՛ էսա դիմացի հողեն, դուռ զար:

Տղեն գնաց, դռան զանեց. մարդմ էլավ դուս, աղջիկն ասաց. - Էղա տղեն ներս առ, մուղաթ կեցիր:

էդ մարդն առավ տղեն, մտավ ներս: Թագավորի աղջիկ ինչ կերակուր որ կուտեր, էդ կերակրից տղին ճամբխեց: Քառսուն օր տղեն էդտեղ մնաց: Էդ քառսուն ավուր մեջ ուրիշ թագավորիմ տղա էկավ էդ թագավորի աղջկեն ուզելու: Դու մի ասա աղջկա մեր ձեռաց տկով ջուապ էր ճամբխեր էր էդ թագավորի տղին, էկեր էր: Խանչեց թագավոր աղջկան, թի. - Արի էսա տղեն առ:

- Չեմ առնիր, - ասաց աղջիկ, - հար ոն բերես, չեմ առներ:
 - Ըպա ո՞ն կառնիս, անզգա՛մ, - ասաց թագավոր խերստոտ-խերստոտ:
 - Իմ առած տղեն կո էսա հօդի մեջն ա, - ասաց աղջիկ:
- Թագավոր ասաց. գացին, տղեն առան, էկան:

Էդ տղեն որ բերեցին թագավորի հառեջ, թագավորն աղջկեն ասաց. - Աղջի՛, էտի թո՛րկ:

- Իմն օր կա՛ էսա տղեն ա, իմն օր չկա՛ էսա տղեն ա:

Էդ տեղեն տղեն դուս մլեցին. մեկ քառսուն օր, քառսուն գիշեր է, էդ քաղքի մեջ կնիկ չմնաց, մարդ չմնաց. էդ աղջկան քարոզեցին, մուքուն չէղավ:

Թագավորի սուլթանն ասաց. - Խանչեք ծծու՛մ խեծնող պառաւ, թըխ գա:

- Պառաւ խանչին, բերեցին թագավորի կնկա հառեջ:

Կնիկն ասաց. - Պառաւ, կուզեմ քեզնե էսա բան շինես. խոսքմ դու խասկեցուցես իմ աղջկեն:

- Սուլթան խանմ, - ասաց պառաւ, - ես ի՞նչ խոսք խասկեցուցեմ քո աղջկեն, քո աղջիկ սեր ու սավտա յա կապե. էլ կէ՞ղի որ տղից ջոկվի:

Գլոխ չցավցուցեմ. պառաւն էլ չկարաց աղջկեն խոսքմ խասկեցուցեր էր. չարեն կտրաւ, էլաւ գնաց թագավորի մոտ, ասաց. - Թագավոր ապրած, դու ինչի՞ ես մտեր բեռան տակ. տղեմ ա, մոտեն բան մ՛ ուզա, ճամբխա, գատանց տեղ, էրթա, կորուսի, չիգա, քու աղջիկն էլ ումուդ կը կտրա, կառնի մեկ ուրիշմ, կը պոծի:

- Ես ի՞նչ ուզեմ, պառաւ, որ տղեն էրթա կորուսի, չիգա:

- Բիթուն աշխրքի վերջ, - ասաց պառաւ, - խոսող մարմառ քար կա, էն քար կու գրուցա, ինչ խտար մարդ որ գացե էն քարի հետև՝ սաղ չդարձեր ա, ճամբխա, բալքի էրթա, կորուսի:

Թագավոր խանչեց տղին, ասաց. - Գնա, աշխրքի վերջ խոսող մարմառ քար կա, էն քարերուց բեր, քոչք ու սարե մ՛ շինեմ. նոր աղջիկ կուտամ քեզի:

Տղեն դուս էլավ գնաց աղջկե հողի պատի տակ նստավ, էլաց: Աղջիկ գլոխ փանճարից խանեց. ասաց. - Տղա, ինչի՞ նստեր ես, կուլաս:

- Թագավոր մարմառ քար կուգա. ես էրթամ, հո՞ւստ բերեմ:

- Մի լար, - ասաց աղջիկ, - էլի, գնա քո հողեն, Աստված ողորմած ա:

Ասելու քիմին տղեն էլավ գնաց, մտավ հողի մեջ: Տղեն քնավ. գիշերվան մեջ էրագ էլավ տղին, ասաց. «Յոթն օր ճամբախ կերթաս, յոթն օր որ կը թմի, սիվտակ մուրուս խալիվորիմ կը հանդիպես. էնի ճամբխու վրեն նստուկ ա, էնի քեզ կասա իմալ էրթաս, իմալ չէրթաս»:

Տղեն իմցավ որ էրագ էր. դարձավ էլման պարկավ քնավ: Բարի լուսն որ բացվավ վըր ճաղամաթին, տղեն էլավ, ընկավ ճամբախ: Յոթն օր որ թմավ, գնաց դեմ էղավ էն խալիվորուն. - Բարի լուս, - ասաց, - պապե:

- Ասու բարին, տղա, դո՞ր կերթաս:

- Թագավոր դրեր ա վըր ընծիկ, խոսող մարմառ քար կուգա, ես ի՞մալ էրթամ, ի՞մալ բերեմ. բալքիմ ճամբախմ դո՞ւ խանես, պապե ջան:

- Երոր էմալ ա, տղա լառ, կերթաս ծովու պռուկ ջոջ քարմ՝ կա, էն քարի տակ խրեղեն ծիու գյամ կա, էն գյամ կը խանես, կը զանես ծովու մեջ, խրեղեն ծիմ՝ կելի, կը խեծիս: Էն քարի տակ մեկ խատ էլ սանտր կա, մեկ հեսան, մեկ խատ էլ արծի: Հեսան թալիս, գետին կելի սատա քար, որ ջեյրան մեջ չկանար պտտեր. արծիւն թալիս՝ դուրան կը կտրի ծով. Էն սանտր որ թալիս՝ կելի տատաշ փուշ. Էն քո հետև ընկնող քեզի չկանա խասիր էլ: Դեմ կերթաս, մարմառ քարի վրեն կը կայնիս. մեկ կտոր կտրելու քիմին, քարեր ուրանց-ուրանց կը կտրվին ու կընկնին քո հետևե, չու՞մ թագավորի սարեն. հըմա՝ տղա, լառ, չվախենաս, էնտեղ քո հետևեն կրոռան, թի՝ «Հա՛յ-հա՛յ, մարմառ քար տարավ խողածին», չէլի հետևանց աչքիս, օր աչքելու քիմին կելիս քար, չէլի աչքիս: Էն տեղացեն քար որ առար, էկար. կերթաս էլման էն ջոջ քարի քով, գյամ ծիու գլխուց կը խանես, խրեղեն ծին կերթա ծովու մեջ, գյամ կը խորես քարի տակ, կերթաս քո բանին:

Խալիվորն օր տղին թարիֆ էրաց, տղեն առավ ճամբախն ու գնաց: Գնաց խասավ էն քարի կուշտ. գյամ քարի տկեն խանեց. զարկեց ծովու մեջ, խրեղեն ծիմ՝ էլավ դուս. էկավ էդ քարի մոտ կայնավ, առավ զհեսան, առավ զարծիւն, առավ սանտր, խեծավ ծին ու դեմ էրեց մարմառ քարն ու էկավ: Շատ գնաց, քիչ գնաց՝ Աստված գիտա, խասավ էն մարմառ քարի քով, կայնավ, զարկեց, կտորմ՝ քար կտրեց խընց չախմխքարմ՝ դրեց ծոցն ու զանեց ծիու բերան, դարձավ: Քարեր ուրանց-ուրանց կտրվան ու ընկան տղի հետևանց: Սարեր, քարեր, դաշտեր բոռացին, խժացին «Հա՛յ, խողածին մարմառ քար տարավ ու տարավ»: Ասել քիմի, էդ քարի տեր

պառաւով՝ կեր, խեծով ձծուճմ, օձն երաց չպուխ, առավ ձեռ ու ընկավ տղի հետև: Տղեն հետան թալեց հետևանց, էդ կային դաշտն կտրավ սար ու ծոր ու քար: Պառավ սար ու ծոր ընցավ:

- Տղա, - ասաց, - իմ ձեռեն դո՞ր պտի պրծիս:

Տղեն թալեց սանտր, թալելու քիմին՝ էղավ տատաշ ու փուշ: Պառավ էլճան պրծնելանց էր, տղեն թալեց զարծիւն՝ դուրան կտրավ ծով, պառավ խեծով ձծուճ, տվեց վըր ծովու վերեն. խասավ ծովու կես, պառավ էդտեղ պատռավ:

Տղեն դարձավ, էկավ էն քարի տեղ, ինչոր գյճմ տկեն խաներ էր. գյճմ ծիւ գլխուց խանեց, ծին գնաց ծովու մեջ. գյճմ խորեց քարի տակ ու առավ քարն էկավ:

Տղեն բերեց քար, դրեց թագավորի սարի հառեջ, քարերու կտոր-տանք դըռ ընկուկ ճամբախ կուգեն, էկան թագավորի սարի կուշտ, իրուր վրա դխիրվան:

Թագավոր խանչեց սերճի պառվուն, ասաց. - Պառավ, տղեն էկավ, ի՞նչ էնենք:

- Իճալ պտի էնես, - ասաց պառավ, - ճամբխա անմահական խնծորի, էրթա, էլ չիգա:

Թագավոր խանչեց տղին, ասաց. - Տղա, անմախական խնծոր պտի բերես, չուր չբերես, աղջիկ չեմ իտար:

Տղեն գենա դուս էլավ, գնաց, աղջկա հօդի պատի տակ նստավ, էլաց:

Աղջիկ գենա սիրտ տվեց տղին. տղեն գնաց պարկավ: Քնավ, էրզի մեջ տղի էկան, ասեցին. «Լուսուն կը խանչես քո Աստված, կէլիս կէրթաս. խաթրչու ծոր կա, էն ծորու մեջ քարմ կա, էն քարի մոտ մուղարե մ՝ կա, սաքսան ոտ նարտիվան կիջիս ցածր, էնտեղացեն կը բոռաս, բոռալու քիմին մեկ գազանմ կուգա, չը վախենաս, գազան քեզի բան չի ասա, քեզի կը խասուցե անմախական խնծորին, կառնես, կուգաս»:

Տղեն խըլսուն որ լուսցավ, ընկավ ճամբախ ու գնաց: Շատ ու քիչ գնաց, Աստված գիտա, գնաց էդ խաթրչու ծորու մոտ, էն քոք քարի կուշտ կայնավ, տեսավ որ մուղարի դուռ դադիկ էր. տղեն խանչեց Աստված ու մտավ էդ մուղարի մեջ. էդ սաքսան ութ թարանճեն իջավ, իջնելու քիմին յոթ գլխեն գազան էլավ առեջ.

- Հա՛, - ասաց, - խե՛ր ա, տղա՛, դո՛ւ էս տեղրանք:

- Խեր ու շառ խառվե իրար, - ասաց տղեն, - իմ թագավոր ծիկ ճամբխեր ա, մեկ խատ անմախական խնծոր կուգա:

- Հայ՝ քու ճամբխողի աչքեր քոռնա, - ասաց գազան, - դու էսա բա-
բա իկիթ տղեն, դու ի՞մալ ընկար էս վերքեր, յա պոծիս, յա չը պոծիս. դ՛ա-
րի, լաո՛, դ՛արի վըր գլխուս, տեսնենք վըր քո բախտին:

Գազան որ տղին առավ վըր գլխուն, բոռաց կարմիր խոչուն: Կարմիր
խոչ մեկ սիաթվան մի ճամբախ գատանց բոռաց. - Ի՞նչ ա, ըսեց, -
ազատո՛ղ գազան:

- Կարմիր խոչ, մուխքամ պախա՛ քեզի. էսա տղեն կը թալեմ քամկիդ,
դու էլ խասուցա սև խոչու քամկին:

Ասաց ու թալեց:

Տղեն ընկավ կարմիր խոչու քամկի վերեն, կարմիր խոչ թալեց սև
խոչու քամկին, տղեն ընկավ մութ աշխարհ:

- Աչքերդ խփո՛ւ, - ասաց սև խոչ:

Տղեն աչքեր խփուց: Սև խոչն էլ թալեց սիվտակ խոչուն. տղեն
ընկավ լուս աշխարհ:

Սիվտակ խոչ խարցուց տղից. - Տղա՛, դո՞ր կերթաս:

- Հայ՝ քու ճամբխողի աչքեր քոռնա: Տղա՛ լաո, քեզի մուխքամ
պախա, որ քեզի շատ գատանց կը թալեմ. ճամբխու վերեն ջոջ ծորմ կա,
իլին ջուր ա, թի էս յան ընկար, գաթի կը կուրիսիս, թի էն յան ընկար,
կընկիս լուս աշխարհ. կերթաս քո անմախական խնծոր կառնես, կը
դառնաս, որ դարձար, էկար, էնտեղ ջոջ քարմ կա, կուգաս էն քարի կուշտ,
կը կայնես. ազնահուրի խավք հմեն ժու՛մ էն քարի վերեն նստած ա, որ
խավքուն տեսար, գլոխ կիջուցես, կը խնդրվիս քովեն, էն քեզի կը
խասուցա իմ քամկին:

Ասաց ու թալեց սիվտակ խոչ. տղեն գնաց ընկավ ծորով էնտեղ-լուս
աշխարհ: Տղի աչքեր որ բացվավ, պտտտավ, գնաց մեկ խատ անմա-
խական խնծոր քաղեց ու դարձավ, էկավ էն ջոջ քարի կուշտ, ազնահուրի
խավք դայիկ էր. տղեն գլոխ իջուցեց, խավքն ասաց. - Խողածին, խավք
ուր թևով, օժն ուր պորտով, էսա տեղրանք չկաներ գեր, դու ի՞մալ էկար:

Տղեն ասաց. - Սապիպի տուն Աստված ավիրա, որ ընծիկ ընկըցու-
ցեր ա դայիկ, քեզնե կը խնդրեն, ազնահուր խավք, որ ծիկ խասուցես
սիվտակ խոչու քամկին:

Ազնահուրի խավք տղեն առավ վըր թևերուն, բերեց, դրեց սիվտակ
խոչու քամկին. սիվտակ խոչ թալեց սև խոչուն, սև խոչ թալեց կարմիր
խոչուն, կարմիր խոչ թալեց գազանի գլխուն, գազան էլ տղին խասուց
սաքսան ոտ թարանճին: Տղեն դուս էկավ եղ տեղեն ու էկավ խասավ թա-
գավորի սարեն, տարա՛վ անմախական խնծոր, դրեց թագավորի հառեջ:

Թագավոր որ տեսավ, զարմացք մնաց, ասաց. - Խանչեք հիգա պառվուն:

Պառավ գտան, բերեցին. թագավորն ասաց. - Պառավ, քու տուն քանդվի, տղեն էլման էկավ:

- Բան չկա, - ասաց պառավ, - ուսթա Մուրատ էսա ութ խարիր տարի մեռեր ա. դըխ էրթա ուսթա Մուրատին գտի, բերա որ քու քոչք ու սարեք շինա, նոր քո աղջիկ տուր:

Թագավոր խանչեց տղին, ասաց. - Տղա, քեզնե կուզեմ ուսթա Մուրատ բերես, որ էսա քոչք ու սարեք շինա, նոր աղջիկ տամ քեզի:

Տղեն էլման էլավ, գնաց. աղջկե փանճարի տակ էլաց, աղջիկ գլոխ փանճարից խանեց դուս. սիրտ էտուր տղին, տղեն գնաց էլման պարկավ, քնավ: Էրզի մեջ էկան, ասեցին. «Տղա՛, ուսթա Մուրատ էնու գերեզման Ջանճրլու սարի գլոխ. քառսուն գերեզմներու մեջ խորուկ ա, էնոր վրնու քար կարմիր քարո՛ւ ա. էն քար որ շրջեցիր. էնոր դոշի վրեն ուրիշ քարո՛ւ էլ կա, էն քարի վրեն գրուկ ա. էնոր խաճըթներ թի որ տեղ խորուկ ա. փորես, զեն քար կը խանես. էն գրերու մեջ սիվտակ գիրմ կա, էն սիվտակ գիրն որ բլուցես, ուսթա Մուրատ կ'էլի, նստի, հըմա չվախենաս. էնտեղ քու խետ կ'էլի կուգա»:

Խըլըսուն շուտ տղեն էլավ, ընկավ ճամբախ ու գնաց: Շատ գնաց, քիչ գնաց՝ Աստված գիտա, խասավ Ջանճրլու սարի գլոխ. Մուրատի գերեզմնի վրեն կայնավ, կարմիր քար շրջեց մեկ յան, փորեց, զեն քար խանեց, սիվտակ գրեր բլուց. ուսթա Մուրատ աչքեր ճմռելին էլավ, նստավ:

- Չեյվա՛խ, - ասաց, - էս ինչ խնտար քներ եմ ես. տղա ընչի՞ տա քնից խանեցեր ձի:

- Իմ թագավոր ճամբխե քո հետև, որ գաս, քոչք ու սարեք շինես,- ասաց:

Ուսթա Մուրատ քարի վերևի գիր կարդաց, էլավ առավ գտղեն, գնաց վըր խաճթներուն, կայնավ: Փորեց, խաճթներ խանեց, խարիր տարվան խաճթներ ինչոր մեկ ավուր խորուկ էղեն. ուրազ զարկեց զուր մեջկապ. տղեն էլ խաճթներ թալեց զուր քամակ ու ընկան ճամբախ. էկա՛ն թագավորի սարեն, էլան դուս: Թագավոր խանչեց պառվուն, ասաց.

- Պառավ, ի՞մալ էնինք, տղեն ուսթա Մուրատն ու հւր խաճթներն էլ առավ էկավ:

- Տեղո՛ւ էլ ճամբխա, - ասաց պառավ, - թի էնի էկավ, ի՞նչ կուզես, ասա: Արաքստան՝ որ շոգու մարդ կխաշի. էնտեղ քառսուն դեվա կա, քառսուն դեվի կուշտ էլ քառսուն դոնով ներս մեկ աղջիկ կա, ճամբխա

դիտեմ ևն աղջիկ, առնի, գա քեզի, հըմա գիտեմ, էրթուլ քիմի՜ն՝ ոտով գլխով կկորսվի:

Թագավոր խանչեց տղին ու ասաց. - Տղա, կուզեմ քեզնե, Արաքս-տուն քառսուն դեմի կուշտ աղջիկն կա, բերես ընծիկ. նոր իմ աղջիկ խալալ կենեմ քեզի:

Տղեն դուռ էլավ, ուրան-ուրան մեջից, ասաց. «Էս գախուն ընծիկ օր ազատող կա, խրեղեն ծին ա»: Դեմ էրաց, գնաց, դեմեսդեմ էն քարի մոտ կայնավ: Էն տեղացեն գյան քարի տկեն խանեց, զարկեց ծովու մեջ. խրեղեն ծին էլավ դուռ. տղեն իլաց:

- Տղա, յա՛. ինչի՞ կուլաս, - ասաց ծին:

- Արաքստան շոգ ու կրակ. ես ճամբախ չեմ ճանչնա:

- Հէլի, խեծիր իմ քամակ, մկա՛ քեզ կը խասուցեն:

Տղեն էլավ խեծավ, ծին ասաց. - Տղա՛, թի սևով էրթամ վըր իմ քամ-կին կիրիցիս, շոգ ա. ջրի միջով կը տանեմ որ խով էղի. հըմա քեզի մուղ-քամ բռնա. աչքերդ էլ դայիմ խփու, որ չվախենաս:

Տղեն աչքեր խփուց. խրեղեն ծին խավալամիշ եղավ. ծովերն հըմեն ընցավ, մեկ աչք խփոցի խասուց տղին քառսուն դեմի քյանվշնի մեջ, իջուց: Տղեն ծին թորկեց էնտեղ, գնաց դեվերու սարի բուրդ պտտտավ, տեսավ, որ դմեր բաց էր, մտավ ներս. աչքեց որ ըռեզով դեվեք խողի մեջ քնուկ են. հեռսուն և ին դեվեն էլ շենքեց, ընցավ, գնաց մտավ աղջկե յօղի մեջ, տեսավ որ մեկ դեվեն էլ գլոխ դրեր աղջկե չոքի վրեն, քներ ա:

Աղջիկ տղին որ տեսավ, մագեր փո՛ւշ-փո՛ւշ կայնավ, խարցուց. - Տղա՛, օժն ուր պորտով, խավքն ուր թևով, էսա տեղդանք չէր կանա գա, դու ի՞նչ էկար, քաշվիր, քյանի շուտ ա. էտնք էսա քառսուն օր քնած ա. մացեր ա մեկ սհաթ, որ հիմնան, քո ջոջ կտոր քո անկանջ կթորկեն.

- Աղջի, - ասաց տղեն, - ես քե հապով եմ էկեր, իմ աչ քե դիպավ քո հերես. դավեսներու ախն իմ սրտեն էլավ. էտա քո ջամալ, քիթ ու բերան, էտա քու աչքերն ու ընքներ, քու խալխալ ծծեր ընծիկ վառեց ու իրի-ցեց. կուզեմ մկա էլ թող էլենեմ, ծիկ սպանեն:

- Քաշվիր, խերիք ա ամբաղ-գամբաղ գրուցես, - ասաց աղջիկ:

- Աղջի, ընչի՞ եմալ կենես, դու խողածին, ես խողածին, ի սեր Ասուն էղնի, ծիկ թալեր եմ քու թռռ, ճարմ դու գտիր:

- Ես ի՞նչ ճար էնեմ, մնաց կես սհաթ, որ դեվեք հիմնան:

Տղեն շատ էլաց էդտեղ: Օր էլաց, էդ աղջկա սրտի մեջ ըռամ ընկավ:

- Տղա, - ասաց, - մնաց տասվերկու դախա որ հիմնան. էսա դավի մուրսի տակ մեկ բալնիսմ կա, կանա՞ս նե շուտով խարծկես:

Տղեն վազավ, խարժկեց. աղջիկն ասաց. - Եսա իմ քամկի հետև դուռն կա, բաց, մտի էսա օդի մեջ. մկա էսոնք քնուց կէլին վեր, որ հէլան վեր, էն հառջի քնողն հավալ կէլի, կերթա. էն որ գնաց. վաղն էլ էն մեկել կերթա, հմալ սրով օրական մեկ, չուրմ քառսուն օր թմի. ետքն օր էկավ՝ մեկ օր կմնան, էն մեկել օր էլման քոմով կը դառնան, կը գան մկա դու քառսուն օր պտի մնաս հօդի մեջ:

Տղեն դուռ փակեց մտավ նե. դավեք քառսուն էլ գլոխ վերցին վեր, էլան նստան: Խաց ուզեցին, աղջիկ խաց բերեց, կերան. էն հառջի դեվեն էլավ, գնաց: Քառսուն օր թմավ, քառսուն էլ գացին: Աղջիկ խանչեց տղին, ասաց. - Դեվեք գացին, արե դուս:

Տղեն էկավ, աղջիկն ասաց. - Դու կանաս ծի տանես, որ էկեր ես տանելու, կո հա՛ խլըսուն դեվեք կուգան:

- Աղջի՛, ես ունիմ խրեղեն ծի, կո՛ հա դաշտ կարծա, որ քառսուն օրվան ճամբախ մե օր կու կտրա. քեզ կառնեն քամկիս, աչք բանալ խփուցելուն կը խասուցեն տեղ:

- Երոր էմալ ա, գնա՛, խրեղեն ծին բեր:

Տղեն գնաց, ծին առավ էկավ. աղջիկ բացեց դեվեսներու հօդեք, խաս-խաս ապրնքներ, անգին քարեր, էրին բեռ, թալին վըր խրեղեն ծիուն, էլան ջխթանց խեծան ու քշեցին: Մեկ աչք թարթոցի թագավորի քյնվճնի մեջ խասան: Էդտեղ ծիուց իջան:

Չին տղին ասաց. - Չիկ տար իմ տեղ, նոր դարծե. արե՛ք, գացե՛ք:

Տղեն խեծավ, ծին տարավ ծովու պոռկ. գյնմ խանեց բերնեն, ծին մեկել ասաց. - Տղա, քաշա էրկու խատ մազ իմ պոչեն. ինչ ժամանակին որ նեղ կընկիս, էսա մազեր կուտաս կրակ, ես քեզի կը խասիմ:

Տղեն քաշեց էրկու խատ մազ պոչեն, ծին մտավ մըջ ծովուն. ինք էլ գյնմ խորեց քարի տակ ու դարծավ: Էկավ, առավ աղջիկ, խասցուց թագավորի սարեն:

Թագավոր որ տեսավ աղջկեն. խելք գլխուց գնաց, ուշքաթափ էլավ, ասաց. - Տղա՛, նոր քո բերած ընծի խալալ, իմ աղջիկն էլ քե, դը գնա՛, քո պատրաստութեն տես:

Չուրմ տղեն էկավ, ուսթա Մուրատ խոսող մարմառ քարերուց քոշք ու սարեն շինե՛ր՝ պոծեր էր: Խանչեց ուսթա Մուրատ տղին:

- Տղա՛, լաո՛, ծիկ իրեք օր ա մացեր. ես կը մեռիմ, թի ծի շուտով խասուցիր իմ տեղ՝ կազատվիս. որ չխասուցիր, դու էլ խըտ ընծիկ կը մեռիս:

Սերճի պառավ էդ խսեն լսեց, գնաց, ծծում խեծավ, օձն էրաց չալուխ. գնաց Ջանճըլու սարի տակ. էն Կային դուրան, սեյր էրաց, էրաց ծով: Տղեն ուսթա Մուրատն առավ, գնաց էդ տեղ. ծով օր տեսավ զարմացավ,

ասաց. «Կա ու չկա, սերճի պառավն ա արե, եղ տեղ ծով չկեր»: Դորվեր որ գնաց. ճամբախ չը կարցավ գտեր էր. ուսթա Մուրատի մեռնելու վախթն էլ մացեր էր մեկ սիաթ, որ պտի մեռներ, տղեն էլ խետ. խանչեց տղին, ասաց. - Մեկ ճար արա, ծի շուտ խասուր իմ տեղ:

Էն տեղացեն տղի միտքն ընկավ խրեղեն ծին, որ մազ էր քաշեր էր. մազն ի կրակ տվեց. խրեղեն ծին էն սիաթին խասավ, առավ ուսթա Մուրատին քամակ, խաճթներն էլ խետ. տղեն էլ էլավ, խեծավ:

- Աչքերնեդ խփուցեք, ասաց ծին, - բացե՛ք:

Խասուց դեմ, ուսթա Մուրատ մտավ ուր տապնի մեջ. մտնել քիմին մեռավ: Տղեն խող տվեց վերեն. քար կործեց վըր դոշին. խաճթներ ուր տեղ խորեց, խեծավ խրեղեն ծին. ընցավ ծով, էկավ էս տեղաց չոր, իջավ, պագեց խրեղեն ծիու ճակատ, ծին դեն գնաց. տղեն էկավ դըխ թագավորի սարեն:

Հասնելու քիմին, գնաց թագավորի մոտ, ասաց. - Թագավոր ապրած, քեզնե խնդիր կենեմ որ սերճի պառավ թասլիմ էնես ծիկ:

Տղեն կատղուկ ծիմ գտավ, պառվու ծամեր կապեց ծիու պոչ. չորս խատ չպուխ զանեց ծիու քամկին:

- Իրիկուն, - ասաց, - քեզնե կուզեմ, որ պառվու ծամեր մինակ խետդ բերես:

Կատղուկ ծին պառվու օսկոներ սըղկըռտեց, ճարտահուրտեք լցեց փոր, փնչփնչալեն պառվու ծամեր պոչեն կախ, դարձավ էկավ:

Նոր տղեն հէլավ, ուր խարսնիսն էրաց. քառսուն օր քառսուն գիշեր դուր ու զուռնա զանին, քեֆ ու ուրախութեն արեցին:

Ուսթա Մուրատի շինած սարեն էլ թագավոր թասլիմ էրաց տղին:

Էնոնք խասան ուրանց մուրազին, ջաղամաթն էլ խասնի ուր մուրազին:

